

ДО

**КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
Регистрационен индекс и дата
18.05.2011
Ртм 10-00-7

*За
Конституционния съд*
З. Попова

ДОПЪЛНИТЕЛНО СТАНОВИЩЕ

ОТ

МАРГАРИТА ПОПОВА - МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ПО

КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 6 за 2011 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд (КС) от 12 април 2011 г. съм конституирана като заинтересована страна по конституционно дело № 6 за 2011 г., образувано на 17.02.2011 г. по искане на 58 народни представители от 41 – вото Народно събрание. С посоченото определение и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и 4 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, искането е допуснато за разглеждане по същество.

Представям допълнително становище по образуваното конституционно дело, в което съм конституирана като заинтересована страна.

1. ОТНОСНО § 4 ОТ ЗИДЗСВ (ЧЛ. 26А ОТ ЗСВ):

Разпоредбата не е противоконституционна, поради следното:

В чл. 39, ал. 1, т. 7 от Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) е предвидено, че не се извършва проучване за надеждност по отношение на съдиите, прокурорите, адвокатите и следователите. Съгласно чл. 39, ал. 3, т. 3 от ЗЗКИ тези длъжностни лица имат право на достъп до всички нива на класифицирана информация за срока

на заемане на длъжността им, но при спазване на принципа "необходимост да се знае" и само за конкретното дело, по което осъществяват функциите си.

Съгласно чл. 17, ал. 2 от ЗСВ членовете на ВСС, избирани от Народното събрание могат да бъдат "съдии, прокурори, следователи, хабилитирани учени по правни науки, адвокати или други юристи" (т.е., и извън лицата по чл. 39, ал. 1, т. 7 от ЗЗКИ). Съгласно чл. 17, ал. 3 от ЗСВ членовете на ВСС, избирани от органите на съдебната власт, трябва да бъдат от състава на тези органи (т.е., лица, които вече са получили право на достъп до класифицирана информация по силата на закона, но при ограниченията по чл. 39, ал. 3, т. 3 от ЗЗКИ).

Съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗСВ ВСС е постоянно действащ орган, а съгласно чл. 28 от ЗСВ изборните членове на ВСС се "възстановяват" на съответните магистратски длъжности след изтичане на мандата им. Следователно през периода, докато са членове на ВСС, те не са съдии, прокурори или следователи.

Правомощията на ВСС са определени в чл. 130, ал. 6 и ал. 7 от Конституцията и конкретизирани в чл. 30 от ЗСВ. Между тях не е решаването или участие при разглеждането на "конкретно дело".

Следователно членовете на ВСС не могат да имат право на достъп до класифицирана информация при условията на чл. 39, ал. 3, т. 3 във връзка с ал. 1, т. 7 от ЗЗКИ:

- те не заемат длъжност на "съдии, прокурори и следователи";
- не участват при разглеждането на "конкретно дело";
- не всички от тях са имали достъп до класифицирана информация преди избирането им за членове на ВСС.

С новата разпоредба на чл. 26а от ЗСВ не се променя по никакъв начин съществуващото и до този момент законодателно решение в тази насока. За по-голяма яснота се създава изрична законова разпоредба, чийто смисъл е същият, както и досегашното разрешение, изведено чрез тълкуване на цитираните по-горе разпоредби на ЗСВ и ЗЗКИ.

Разпоредбата на чл. 117, ал. 2 от Конституцията не задължава законодателя да предостави право на достъп до класифицирана информация и на членовете на ВСС при условия, аналогични на тези, прилагани се за съдиите, прокурорите и следователите, и различни от тези за лицата в състава на други държавни органи. Разликата между членовете на ВСС и магистратите е, че последните осъществяват своите функции в хода на развитието и разглеждането на конкретни дела, по които се решават конкретни правни спорове. Страна по тези спорове може да бъде и държавата, при което следва да се изключи всякаква възможност убеждението на магистратите да бъде формирано при съобразяване със становището на други държавни органи, по каквато и да било причина. Членовете на ВСС не участват при решаването на правни спорове. Те не заемат магистратски длъжности, макар и ВСС да е част от съдебната власт.

Няма никаква възможност ВСС да бъде арбитър в спор между държавата и отделния гражданин. Следователно няма причина членовете му да получават достъп до класифицирана информация при особени условия.

Съгласно чл. 130, ал. 2 от Конституцията за членове на ВСС се избират юристи "с високи професионални и нравствени качества". Това изискване е възпроизведено и в чл. 17, ал. 1 от ЗСВ. В чл. 40 от ЗЗКИ са регламентирани изискванията, на които трябва да отговаря лице, което получава достъп до класифицирана информация. В чл. 41 от ЗЗКИ е регламентирано кога е налице "надеждност от гледна точка на сигурността", а в чл. 42, ал. 1 от ЗЗКИ - кога е налице "надеждност от гледна точка на опазване на тайната". При анализа на изискванията, изброени в цитираните разпоредби на ЗЗКИ, става ясно, че всяко лице, притежаващо високи нравствени качества, би следвало да отговаря и на тези изисквания - например да не е осъществявало дейност "срещу интересите на Република България", да не е участвало в шпионска, терористична, саботажна или диверсионна дейност, или друга дейност против националната сигурност, териториалната цялост или суверенитета на страната или целяща насилствена промяна на конституционно установения ред, да не е осъществявало дейност, насочена срещу обществения ред, да не е укривало или давало невярна информация за целите на проучването, да не съществуват факти и обстоятелства, които биха дали възможност за изнудването му, да няма несъответствие между стандарта му на живот и неговите доходи и т.н. Проучването за надеждност (ако такова евентуално изобщо се наложи) съставлява и допълнителна гаранция за високите нравствени качества на избраните членове на ВСС.

2. ОТНОСНО § 8 ОТ ЗИДЗСВ (ЧЛ. 35, АЛ. 3 ОТ ЗСВ):

Разпоредбата не е противоконституционна, поради следното:

ВСС е колегиален орган. Той не е част от йерархическа структура, в която да има висшестоящ над него орган. Следователно спорове във връзка с наличието на основания за отвод на член на ВСС не могат да бъдат решавани от друг орган, освен от самия ВСС. Аналогични са законодателните разрешения при решаването на въпрос за отвод на членове на колегиален съдебен състав (срв. чл. 23, ал. 2 от ГПК и чл. 31, ал. 4 от НПК). Това не е в противоречие с принципа, че всички членове на ВСС имат равни права, тъй като и в случаите по чл. 35, ал.3 от ЗСВ всеки член на ВСС (включително и засегнатият) има равни права с останалите при обсъждането и гласуването на решението на Съвета.

3. ОТНОСНО § 13 И § 14 ОТ ЗИДЗСВ (ЧЛ. 42 И ЧЛ. 50 ОТ ЗСВ):

Разпоредбите не са противоконституционни, поради следното:

Съгласно чл. 132а, ал. 10 от Конституцията условията и редът за избиране и освобождаване на главния инспектор и на инспекторите се уреждат със закон. Конституционният законодател не е уредил изискванията за стаж и професионален опит на лицата, избирани за главен инспектор и

47

инспектори (въвеждането на каквито изисквания е безусловно необходимо), а е предоставил този въпрос да бъде решен със съответния устройствен закон.

Атакуваните разпоредби са създадени в изпълнение на чл. 132а, ал. 10 от Конституцията и без да се отклоняват от никакви други конституционни изисквания по чл. 132а.

4. ОТНОСНО §§ 21, 67 (ЧЛ. 194В), 82, 126 И 130 ОТ ЗИДЗСВ:

Разпоредбите, с които се оправомощава ВСС да приема подзаконови нормативни актове, не са противоконституционни.

Съгласно Конституцията на Република България ВСС е орган, който се намира в системата на съдебната власт, като правомощията му са в областта на администрирането на съдебната власт. ВСС не е правосъден, нито правораздавателен орган, поради което издаването на подзаконови нормативни актове не е несъвместимо с функциите му. Въпросът за противоречие с принципа за разделение на властите би могъл да се постави само, ако има съвместяване на правосъдна и нормотворческа компетентност в лицето на един и същ държавен орган. В случая това не е така. Напротив, предоставянето на ВСС на компетентност за издаване на подзаконови нормативни актове по приложението на ЗСВ е в съзвучие с принципа за независимост на съдебната власт, прогласен в чл. 117, ал. 2 от Конституцията.

МИНИСТЪР:

МАРГАРИТА ПОНОВА

